LANSARE DE CARTE

Justiția constituțională

analiză, studiu de caz, cercetare științifică

Autori:

► **Valeriu KUCIUK,** doctor în drept, lector universitar

► **Victor PUȘCAȘ,** doctor în drept, conferențiar universitar

MONOGRAFIE

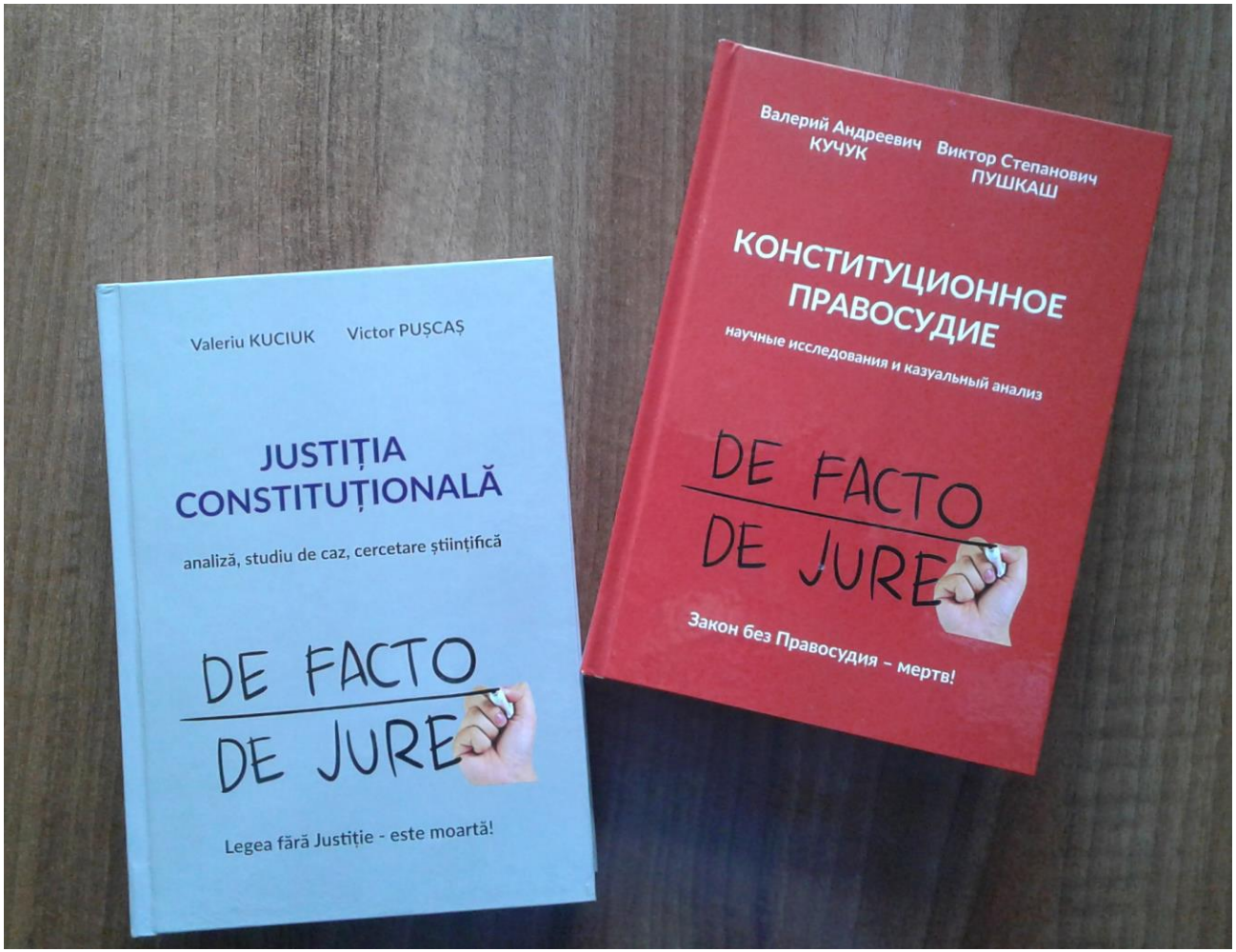
Valeriu KUCIUK
Victor PUȘCAȘ
JUSTIȚIA CONSTITUȚIONALĂ
analiză, studiu de caz, cercetare științifică
DE FACTO
DE JURE
Legea fără Justiție - este moartă!
Валерий Андреевич КУЧУК
Виктор Степанович ПУШКАШ
КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВОСУДИЕ
научные исследования и казуальный анализ
DE FACTO
DE JURE
Закон без Правосудия – мертв!

Date de referință a publicației:

- **Studiu științific multilateral cu privire la Justiție** (Monografie - culegere de articole științifice)
- **Publicație bilingvă**
- **Motto-ul lucrării**: **Legea fără Justiție – este moartă!**
- **Editată:** Chișinău, 2019, Tipografia „Print-Caro”, 664p.
- **Cuprinde 77 de articole**, inclusiv:

  - **V.Pușcaș**: 64 articole (anii 1993 - 2019)

  - **V.Kuciuk**: 9 articole (anii 2015 - 2019)

  - **V.Pușcaș, V.Kuciuk**: 4 articole (anii 2015 - 2019)
- **Subiecte abordate**: **doctrina juridică**, **norma constituțională**, **Justiția** (de drept comun și constituțională), **activitatea autorităților judecătorești**

„Nu există Justiție fără Hotărâre Judecătorească”

Lordul Neuberger,
Președintele
Curții Supreme de Justiție din Londra

20 noiembrie 2012

OPORTUNITĂȚI ȘTINȚIFICE DE CERCETARE

- Cercetarea științifică a problemelor de sistem în Justiție
- Analiza comparată a practicii jurisdicționale
- Necesitatea dezbăterii științifice în mediul specialiștilor în drept a subectelor controversate
- Provocarea mediului academic și didactic în vederea inițierii dialogului științific cu privire la doctrina și practica constituțională, activitatea Curții Constituționale

SCOPUL PUBLICAȚIEI

- **Consolidarea articolelor publicate anterior (anii 1989-2019)**
- **Consolidarea poziției de savant**
- **Expunerea unui nou punct de vedere** asupra unor subiecte constituționale de impact
- **Menționarea importanței rolului Curții Constituționale și a hotărîrilor pronunțate de ea**

RM: CONSTITUȚIA ȘI TRANZIȚIA

- Republica Moldova – stat în tranziție (**Declarația de suveranitate** – 23 iunie 1990, **Decretul nr.201/27.07.1990 cu privire la puterea de stat**, **Declarația de independență** – Legea nr.621/27.08.1991, **Constituția RM** – 29.07.1994)
- Constituţia – este o „*lege,... considerată la baza întregii ordini de stat şi prin urmare, la baza ordinii de drept*” (Constantin Stere)
- Constituţia Republicii Moldova din 29 iulie 1994 - Constituţia perioadei de tranziție
- Curtea Constituțională în condițiile de tranziție a RM

SUCCINT DESPRE STAREA ACTUALĂ A JUSTIȚIEI CONSTITUȚIONALE ÎN RM

- **CC RM - unica autoritate de jurisdicție constituțională**
- **Controlul de constituționalitate** exercitat de CC RM este un **instrument jurisdicțional eficient de protecție** a drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului
- **Hotărîrile CC RM sunt argumentate în drept, promovează practica internațională și precedentul ca izvoare de drept**
- În domeniul jurisdicției consituționale din RM **se atestă un impas politico-jurisdicțional** și se **constată o criză constituțională**

PENTRU CINE SUNT OBLIGATORII HOTĂRÎRILE CC RM

Deciziile Curții Constituționale sunt obligatorii pentru toți, dar ele sânt mai întâi obligatorii pentru însăși completele de judecată ale Curții

CARE ESTE PUNCTUL NOSTRU DE VEDERE?

- **Sistemul național de drept și dreptul național al RM** - set de reguli stabilite şi garantate de stat
- **Este necesar de exclus imprecizia, neclaritatea și imprevizibilitatea normei de drept** naționale (în special a normei de drept penal) – de intensificat controlul parlamentar ex-post juridic și controlul constituțional la aplicarea actelor juridice!
- **Este oportun un set de standarde clare de jurisdicție constituțională** (nu ar permite colizii juridice și practici neconforme în actul justiției constituționale

CE PROPUNEM?

- Doctrina națională de drept în RM trebuie să fie bazată doar pe lege;
- Este necesară asigurarea transparenței procesului de desemnare a persoanelor în funcția de judecător constituțional (selectarea prin concurs public);
- Justiția constituțională trebuie să fie efectuată fără conflicte de interese;
- De reglementat jurisdicția constituțională prin standarde clare, de exemplu: în domeniul suspendării actelor normative, întroducerea controlului apriori, excluderea formării unor noi norme de drept, etc.;
- Normele de drept național (în special cele penale) necesită a fi clare și previzibile;
- Autoritatea de jurisdicție constituțională trebuie să evite decizii și acțiuni politice ;
- Termenul mandatului unui judecător, demnitar de stat, funcționar public desemnat, trebuie să se încheie la data calendaristică respectivă;
- Accesul în funcțiile publice a persoanelor care dețin dubla cetățenie – este un pericol pentru securitatea națională a RM

CEI DE FĂCUT CU SUBIECTELE CONTROVERSATE

1. Plasate în vizorul mediului academico-didactic și științific
2. Supuse dezbaterilor publice, în primul rînd în mediul juriștilor din RM și a comunităților profesionale din domeniul justiției (savanți, judecători, avocați, notari, etc.)
3. Reglementarea statutului de amicus curiae și utilizarea procedurii de atragere a lor în procesul de contencios administrativ sau constituțional;
4. Intensificarea colaborării autorității de jurisdicție constituțională cu comunitățile profesionale din domeniul justiției și a societății civile
5. Transparentizarea proceselor și creșterea încrederii publicului larg în Justiția constiotuțională

APRECIERI ALE AUTORILOR

- **Republica Moldova - stat de drept**, unde raporturile sunt guvernate de lege, în care nici o autoritate publică nu poate fi mai presus de ea
- **Justiția constituțională** efectuată de CC RM pe parcursul perioadei 1995-2013, a tins să aducă armonie legislativă și legalitate constituțională.
- **Astăzi, CC RM necesită a da dovadă în continuare, de echidistanță, respect și colaborare instituțională** cu celelalte organe ale puterii de stat – executive, legislative și judiciare

A CUI SUNT BENEFICIILE?

În primul rînd - ai Cititorului:

-**face cunoștință cu un nou punct de vedere** asupra unor subiecte constituționale de impact asupra vieței lui;

-**își formează noi convingeri** sau își consolidează punctul său de vedere;

-odată cu dialogul și transparența, **crește încrederea în Justiție!**

CONCLUZIILE FINALE

- **aparțin CITITORULUI**

»TOTODATĂ,

monografia publicată

- este o invitație la dialog!

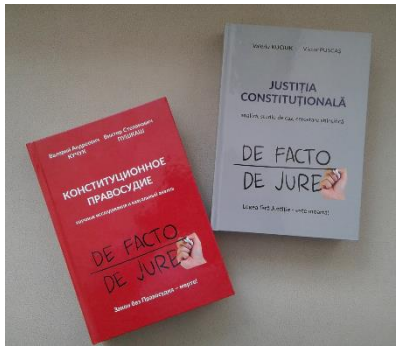

Vă mulțumesc pentru atenție!

Întrebări?

vkuchiuk@yahoo.com

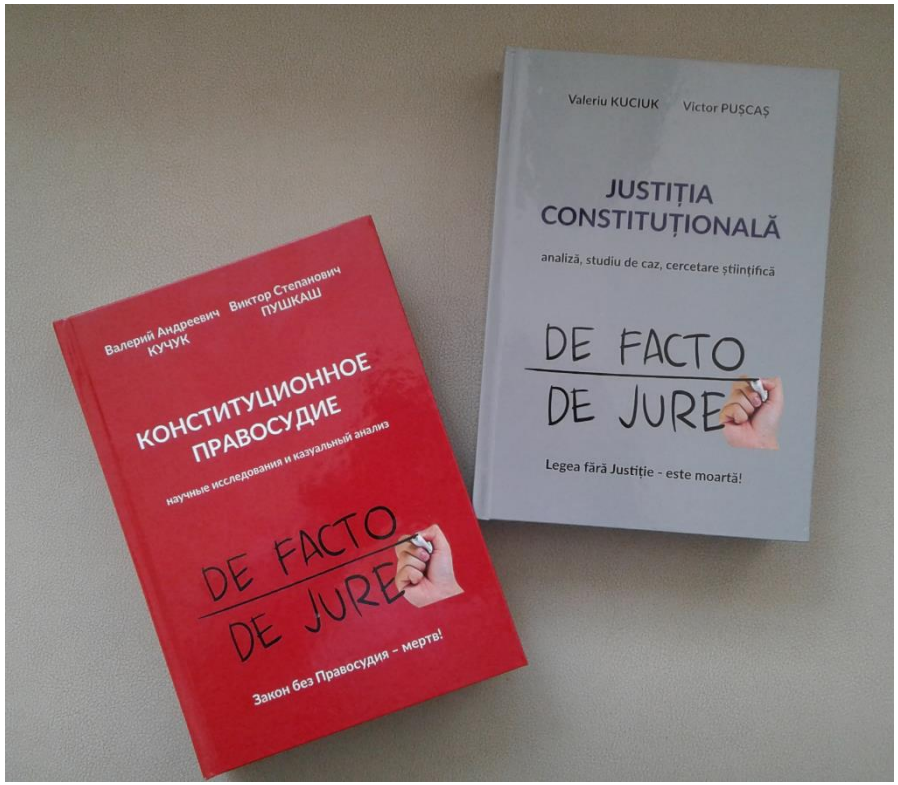

Biblioteca USEM - ***adresa electronică a monografiei:***

Justiția constituțională

Закон без Правосудия – мертв!